

**Iohan. lessenii a lessen De sympathiae et antipathiae rerum naturalium
caussis disquisitio singularis. : Quam in publico pro virili ad cal. Iunij
defendere conabitur M. Daniel Sennertus Vratislaviensis.**

Contributors

Jessenius, Johannes, 1566-1621.

Sennert, Daniel, 1572-1637.

Typi Meisnerianis

Publication/Creation

Witebergæ : Imprimebatur typis Meisnerianis, M.D. XCIX. [1599]

Persistent URL

<https://wellcomecollection.org/works/shrega4z>

License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Wellcome Collection
183 Euston Road
London NW1 2BE UK
T +44 (0)20 7611 8722
E library@wellcomecollection.org
<https://wellcomecollection.org>

25
IOHAN. IESSENII
A IESSEN

DE SYMPATHIAE ET
ANTIPATHIAE RERVM
NATVRALIVM CAVSSIS

DISQVISITIO SINGVLARIS,

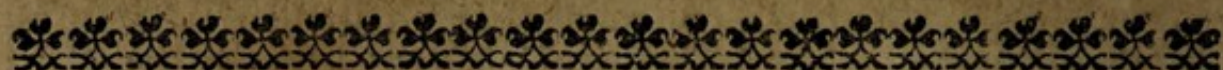
*Quam in publico pro virili ad Cal. Iunij
defendere conabitur*

M. DANIEL SENNERTVS
Vratislaviensis.

WITEBERGÆ,
Imprimebatur Typis Meißnerianis,

M. D. XCIX.

INCLYTÆ VVITE-
BERGENSIS ACADEMIÆ

RECTORI MAGNIFICO,

COETERISQUE QVATVOR FACVLT:
PROFESSORIBVS,

VIRIS REVERENDIS,
CONSULTISSIMIS, EXPERIEN-
TIA ET MVLTIPPLICIS DOCTRI-

NAE LAVDE
CLARISSIMIS,

DOMINIS COLLEGIS SVIS,
OBSERVANTIAE ET
BENEVOLENTIAE

Ergo

Ponit

AUTHOR.

DE SYMPATHIÆ ET ANTIPATHIÆ RERVM

Naturalium causis.

P R O O E M I V M.

Nihil in universâ Naturâ corporeâ adeò controversum
& intricatum, adeò diligenter ab omnium seculo-
rum Philosophis investigatum, quàm Odi & Amici-
tiæ Rerum Physicarum germanæ causæ cognitio.
Quàm facile enim hoc dissidium, hanc conspirationem cuius et-
iam intueri concessum, tam seriò horum negata videtur ratio,
nec dum (quantum quidem mihi videtur) res satis perspecta,
neque inter tot, qui Archimedeum illud; *εὐρηκα*, *εὐρηκα* exclamare
ausus fuerit, compertus ullus; quantumvis etiam studiosè adla-
boratum. Opera pretium igitur facturus mihi videor, si id, quod
excellentium hominum iudicio de hac re compertum habeo, in
medium proposuero; quod priusquam exprimam, antè quæ prisco-
rum fuerit de his affectionibus sententia, Aristotelis commune res
tractandi institutum secutus, dicam, eorundemq; lapsum osten-
dam, unaq; Novitiorum quorundam supinitatem & negligentia-
m; paucis multa, & generatim quidem (quando, secundum
Philosophum, particularium accurata non detur scientia) com-
plexurus.

Quas Sympathiæ & Antipathiæ Naturalis
Causas Antiquitas putarit, enumeratur

C A P. I.

Solum qui Deum Sympathiæ & Antipathiæ Rerum naturali-
um causam statuerint inter Antiquos reperti. Rursum alij,

qui vim hanc Ideis acceptam ferrent, Species ex Ideis in Materiam transfusas res ad amorem vel odium urgere existimantes. Quibusdam verò visum est, causam hanc divinis Attributis illis tribuere, quorum opera Deus per Intelligentias cælestium corporum virtutem in Entia omnia transfundat, eiusq; expertem nullam creaturam patiatur. Sed non defuerunt, qui totum hoc ab Intelligentijs emanare putarent; singulis in hoc terrestri orbe peculiarem Intelligentiam assignantes. Secuti deinceps alij, qui cum inferiora hæc à superioribus lationibus gubernari, corporaq; omnia cælo plena esse sentirent, cælo principium hoc, nullâ tamen expressâ singulari ratione, imperfectissimè adscripserunt. Quidam, cum viderent exhalatâ animâ omnes organicas potentias cessare, hanc vim animæ consecrarunt. Nonnulli verò Materia, quòd ex hac corpora emergant omnia, in eamq; rursus abeant, & dissolvantur. Ex hac familia animadvertentes alij, Esse cujusvis rei Formam constituere, operationemq; omnem à forma potius, quàm materia prodire, litem & concordiam rectius à forma progigni asseverarunt. Verum enim verò cum actio compositorum sit, & perfectorum Entium; tam Materia autem, quàm Forma incompleta sint, Composito efficaciam hanc alij detulerunt. Demum nonnulli nudis qualitatibus Sympathia & Antipathia causas adscripserunt. Postremò Pyrrhonij ullius haberi posse scientiam contentiosè negarunt. Hæc de priorum commemorata sententiâ.

Quomodo apud rationis tribunal causa
sua cadat Antiquitas, ostenditur

C A P. I I.

Insita nobis vis quædam est divino munere, quâ Deum Principium esse, à quo in nos transfundantur omnia, apertè sentimus.

Vnde

Vnde Philosophus primum Ens vitam omnibus Entibus largiri
profitetur. Quapropter Esse, & vita individuis cum insit, ne-
cessario continget, ut accidentia omnia, quae per se ad unumquod-
que individuum pertinent, ex eadem, dante Esse, causâ originem
ducant: Quandoquidem secundum Peripateticos, Agens formam
impertiens etiam formam consequentia tribuat. Idcirco cum à
Deo Esse, vita, vis operandi, muneraq; omnia particularibus di-
stributa sint, nemo, nisi vecors, affirmare dubitabit, Deum in-
finita virtute prae ditum particularium cura affici. Deum igitur
qui principium tale statuunt, recte quidem & pie, sed minus pe-
rite hoc loco sentiunt; quod in Demonstratione non remotiores,
sed causae exigantur proximiores. Tunc autem Naturam rei scire
profitemur, cum nos intima, aut saltem vicina principia nosse
opinamur. Qui verò ad universales solummodo causas confuge-
re satagunt, omnia illi quidem facili labore solvunt, sed nil insti-
tuunt. Ad idē sanè brevis scientia asylum i quoq; qui litis & ami-
citiae principium Ideis, divinis Attributis, & Intelligentiis assignant,
inepti confugiunt: Imò, quod intolerabilius, hanc operandi virtutē
Deo nefarie adimunt. At, qui principium universale, omniumq;
causam caelum ipsum esse dicunt, ad solem ipsum caecutiunt:
quandoquidem, (ut post patebit) multae Sympathiae & Antipa-
thiae non ex caelesti virtute, sed ex manifestis causis alijs deriva-
te existunt. Anima verò hanc efficaciam dedicatiū lippientes
prodit oculos, ut qui male cernant inanimis etiam rebus odium
inesse & amicitiam. Sed longius à vero absunt, velut interno
sensu orbati, qui causam Physicæ disciplina Materiam faciunt.
Hac enim cum pura potentia sit, quomodo, quæso, tantos mo-
liri effectus poterit? At si vis hac deferenda forma, nonne rur-
sum exigendum erit, ut proprietates omnes unius particularis in-
sint omnibus ceteris ejusdem Speciei individuis? Quod enim uni-
ratione forma inest, omnibus etiam eadē formâ prae ditis inesse de-
bebit; Id quod ex risibilitate, quæ omnib; inest hominibus, perspe-
ctū. Verum multae proprietates individuorum, quæ ἰδιόσυγκεκριμένα

*Gracis dicuntur, in speciebus non existunt; quod multiplici cer-
tè convictum experiētiā est, inq̃ Lazaro vitrivorace, puella a-
conito nutrita compertum: quæ proprietas non totius est spe-
ciei, sed paucorum duntaxat Individuorum. Formæ igitur nul-
lâ ratione hæc facultas quadrabit. Quia etiam aliud essentia est,
aliud operatio, ad essentiamq̃, sola Formæ unio exigatur, ad opera-
tionem autem organorum dispositio, solum Compositum ad litis, &
amicitiæ vim edendam imbellè futurum. Neq̃ illi quoq̃ rem acu
tetigerunt, qui manifestis solùm qualitatibus tantùm inesse viri-
um putârunt, cū major longè insit impetus occultis. Scepticis ve-
rò illis ignorantia magistris, vel rectius sc̃ opticiis Philosophis, illud
respondendum censeo, ipsos, dum maximè pernegant disciplinas,
modūq̃ sciendi, probè se didascalicam refutandi peritiā ex ana-
lytica fontibus petitam nosse, prodere, atq̃ tantum, superci-
liosè magis, quàm modestè & Socraticè, doctam ignorantiam ja-
ctare. Hactenus refutata sit Antiquitas.*

**Novitiorum quorundam in hac quæstione
profectus indicatur**

C A P. III.

*Q*uid de causis consensus, & dissensus rerum naturalium di-
versarum factionum prisci senserint, quantumq̃ à vero ab-
fuerint, ostensum. Nunc par est recentiorum aliquot, qui hoc se-
culo bonarum literarum regnum tenent, judicia poscere, & intro-
spicere, unaq̃, quid in hac re ab illis prestitum, candidè aperire.
Et sanè Fernelius, abditarum caussarum professor egregius, l. 2. c.
17, illud quidem, quòd tales sint in natura affectiones, convincit,
longamq̃, more Pliniano, de his historiam nectit: ubi verò ad
το διότι, adeoq̃ rem ipsam deventum, ita se absolvit: Nihil est,
inquit, in nullâ naturæ parte, quòd non peculiari, & occultâ pro-
prietate vigeat. Et jam si multa inter se conferamus, necesse est o-
mnino has illorum proprietates, aut similitudine quadam, & affi-
nitate sibi consentire, aut dissimilitudine, atque dissidio adver-
sari. Hinc sympathia, & antipathia profecta sunt, rebus omnibus
insertæ

inserta: arcana quidem illa, & abdita; quas natura potius nos mirari, quam scire voluit. Atque his se ipsum abdit. *Fracastorius*, vir ob multijugam eruditionem, non minus quam *Plinius*, & *Catullus* statuam in patria & meritis, & consecutus; in suo de sympathia, & antipathia scripto, multa quidem in hanc sententiam egregia, contorta tamen, &, ut ingenuè dicam, tanto ingenio indigna protulit, sæpeque aliena. *Subtilis Scaliger Exercit. 344. hic felices masticare* videtur, potiusque sympathiam, & antipathiam græcas voculas non propriè latine expressas indignari, ambitione ad Grammaticam potius supellectile pertinente. Quantum verò ad rem ipsam, ad manifestas reduci posse qualitates causas eiusmodi actionū & passionum negat: quastamē ipsas, immemor, in suā illā iocose sympathia historiā subtilitatis asterisco allegat. Mox verò cur hircinus sanguis adamantē confringat, easdē rursus ignorans, solutionis loco, ingenui candidi animi verbū; Nescio, usurpat. *Nicolaus Biesius*, cæteris in hac materiā parcius & simplicior, in suo de Universitate libro sympathia, & antipathia causam, ex *Fracastorio*, ad communē incognitamque transfert analogiam. *Cesalpinus*, nuper à quodam persæpè indignè cæsus, questionum medicarum l. 1 c. 13. quòd quedam à quibusdā patiantur, materia ratione contingere scribit, quòdque facile ab igne urantur pingua, non difficulter cum resinis misceantur oleorum genera, id non calori, frigori, humiditati, vel siccitati, sed quibusdā materia conditionibus, ut levitati, gravitati, crassitie, tenuitati tribuendum; atque inde sympathia, & antipathia appellationē ortā. Has tamē affectiones haud methodo, (fortè à Galeno sic iussus loqui) propter difficile similitudinis & dissimilitudinis in materia cognitionē, sed solā experiētiā esse pervestigabiles. Plures, quos vobis hac de re scriptores adducere, nō habui. Quod si vel ex his certi aliquid vestrū quispiā perspectū habuerit, ipsis profectò cur agat gratias, habiturus. Sed ad nostram disquisitionem properemus.

Sympathia, & Antipathia genus summum inquiritur, illiusque conditio excutitur

V Niversa Entia, juxta Peripateticos, præter Transcendentia, sub aliquo decem summorum continentur generum. Horum primum, & præstantius substantia est, sub quâ sympathia & antipathia collocari haud poterit; quod substantia, quatenus tales, se invicem neque ament, neque odio insequantur. Præterea vera contrarietatis expertia alia quoque genera, veluti Tempus, Agere, Pati, Ad aliquid, Situs, Habitus; in quibus adversitas omnis exclusa locum non habet: sequitur igitur neque ijs, quæ sub his collocantur, dissidium ullum intercessurum. Superest igitur, ut sub Qualitate, Quantitate, vel Loco comprehendatur, quod in his solummodo deprehendatur contrarietas. Et verò cum in quantitate secundum magis, & minus saltem existat adversitas, nullum verò alteri ex eo, quod majori vel minori quantitate ipsi opponatur, inimicè adversetur; nullatenus Quantitatis categoria hæ affectiones erunt accensende: quemadmodum etiam nec sub genere loci collocande, quod entium nullum propter unitatem, vel contrarietatem loci in alterum amore, vel odio exardescat. Ergo restabit sola Qualitas genus proximum sympathia, & antipathia constituendum: quod sanè genus tam occultas, quam manifestas specie differentes qualitates complectitur, quarum aliæ similes, aliæ diversæ, quadam omnino contrariæ. Contrariæ in eodem genere longissimè distant: diversæ verò inter contraria locum habent: similes verò sibi ipsi respondent. Similium qualitatum aliquæ divinis adherent corporibus, aliquæ corruptionem subeuntibus: quibus sanè aliæ secundum speciem insunt, veluti jungendi sibi ferrum in magnete virtus: aliæ secundum individuum particulares, ut vini tadium: aliæ secundum partem aliquam, veluti unguem vel cornu, singulares. Res igitur naturales omnes quoniam ob qualitates similes, vel dissimiles amore invicem conveniunt, odio discedunt; consequens erit, sympathia & antipathia rerum naturalium adversas, vel similes in corporibus existentes qualitates causas ponendas. Sed verò cum ex uno eodemque lis exoriri & amicitia nequeat, qualitatibus hæ affectiones in-

ferentibus

ferentibus duo saltem substituenda subiecta, quorum alterum realiter, & quo ad esse ab altero sejunctum, similibus ei qualitatibus congruere, vel contrariis adversari possit. Deinde siquidem qualitates subiecti egent fulcro, ut perfecta sit oratio, cognitum adhaerentia modum oportet. Possunt verò, quae insunt, multipliciter corpori inesse, actu videlicet, vel potentia; estque potentia, non minus quam actus, duplex, prima puta, & secunda, Prima, gratia exempli, scientia in mente dispositio, Secunda scientia in deptio. Actus verò primus à posteriori potentia actu auspiciatur, altero impetrata operatur scientia actu. Quoniam verò dictae Qualitates expeditè aggredi suas operationes possunt, in primo potentia modo nequaquam futura. Vnde sequetur esse in altero, inque eo primo vel actu secundo. Vbi tenendum, omnibus modis diverso respectu eas sic posse existere: cum enim aliqua earum subiecto formaliter utitur, primum actum consequitur: ab actione verò, ceu feriatura, cessans, potentia esse secundo modo perhibetur: quando verò in opere strenuè versatur, ad actum secundum reducitur. Verum nunc species dispiciamus.

Sympathiæ & Antipathiæ species recensentur, & earum ratio explicatur

C A P. V.

Quamquam dissensus & consensus rerum naturalium omnes sub commune genus Qualitatis vocati; non inde tamen sequitur, eos in plures species non divisibiles. Nam eorum, qui coelestium virtute in Entia transfunduntur, sub diversis speciebus collocantur; pariter, qui ex Qualitatum elementarium impetu profiscuntur, sub aliis atque aliis continentur. Causa igitur eorum quandoquidem existunt varia, res etiam, quibus

innituntur, realiter distincte, varias atq; multiplices earum species esse necesse. Postea, cum idem sit rei essentia, & significatum definitionis, sequitur, si essentia diversarum Specierum existant varia, tales quoq; definitiones futuras. Quare consensus & dissensus plures diversasq; species sub se cum habeat, certè specierum multitudini definitionum respondebit numerus. Nemo tamen hinc arbitretur, has odij & amicitia causas subjecto semper omnino sejunctas nunquam simul alicui individuo adherere posse: Quamvis enim revera, & realiter semper differant, interdum tamen unum idemq; diversis causis subjectum deprehenditur: Et hinc calidum et rubrum, Martis & Veneris naturis præditum, res efficere diversas potest; quatenus calidum, amorem incendere; quatenus verò rubrum aliquod animal fugare. Caliditas igitur colorq; rubeus uni cum insint subjecto, inde statuimus, plures etiam earum in uno individuo conflare posse; atq; sic Qualitates has Specie differentes aliquando uni alicui individuo junctas, aliquando verò in pluribus sejunctas existere.

Caussæ Sympathiæ & Antipathiæ Vniversi,
corporum cœlestium, elementorum,
& tandem compositorum demonstrantur

C A P. VI.

Item & amicitiam à Qualitatibus ipsis emanare compertum cum sit, totius Vniversi etiam Sympathiam & Antipathiam ab iisdem principiis proficisci existimandum. Quæ enim elementis insunt Qualitates, cælo quoq; inesse deprehenduntur, quam nota nobiliori. Pariter, quæ superioribus, imis quoq; conveniunt corporibus, sed humiliori facie: Caliditas namq; , frigiditas, humiditas

humiditas, siccitas quandoquidē formaliter elementis insunt, vicissitudini obnoxia, qualitatesq; corruptrices à Peripateticis dictæ; quæ quoniā virtualiter duntaxat cælestibus inhaerent, perfectiva nuncupata. Ergo cum eadem, quæ in superioribus, etiam in postremis his, & vice versa, existunt: ex horum congruentia sympathiam, ex dissonantia antipathiam Universi provenire necesse est. Neq; ex his, gratia exempli, dictis Qualitatibus solummodò lis in universo oritur & amicitia; sed prorsus ex omnibus, quocunq; modo similitudine vel contrarietate naturæ sibi correspondentibus, vel contradicentibus.

Quandoquidē igitur affectiones hujusmodi Qualitatibus corpori annexis attributa, sequetur corporum cælestium impetum, quo se adamant & offendunt, iisdem tribuendum esse. Et sic serres habet. Mars enim calidus & biliosus, Saturnus frigidus & melancholicus, ob Qualitates contrarias sibi infensi sunt; quales simultates invicem Venus & Sol non alunt, ob Qualitatis humide convenientiam. Id quod Planetis cæteris, stellisq; usu venit omnibus; adeo, ut constituenda hæc Maxima sit: Cælestium consensum à similitudine, dissensum à dissimilitudine fieri.

Quòd verò Astrologi hanc facultatem ad Domorū vel Exaltationum contrarietatem potius transferunt, non ob id res aliò redit, sed in Qualitate adhuc perstat. Est enim (pro exemplo) Solis Exaltatio in Ariete, Saturni in Libra. Arietis Qualitas sicca, Libræ humida est; ideoq; Saturnus in Ariete, Sol in Libra deprimitur, propter Qualitatem signorum ab horum Planetarum Qualitate diversam; id quod & de Domorum serie, reliquisq; dignitatibus statuendum.

Mundus verò hic inferior ideo continuus superioribus lationibus, ut inde principium motus, virtutemq; omnem hauriat, sine cujus gubernatione superesse diu nequieret. Proinde nil in hoc sublunari orbe virtutis cælestium expers, sed ea abundat, eoq; magis, quò suo in genere quodq; præstantius.

Atq; sic primaria partes Elementa ab illa adspirata, pro ut illam

excipiunt, ita pugnam vel ineunt, vel induciis quiescunt. Prædita enim omnibus cælestium virtutibus sunt, quarum aliquas sibi ipsis respondere, alias sibi mutuò adversari Astrologi, Philosophi antiquissimi, explorarunt. Martem Lunæ dissimilem, similem autem Soli; Jovem parem Veneri, contrarium Saturno; & sic de cæteris. Hæ igitur stellarum Qualitates, in elementa transfuse, dissimilitudinem habentes, dissidium faciunt: similitudine verò prædita concordia nectunt. Prima itaque elementorum Qualitates, siquidem virtute non impares, nisi à cælestium facultate adjuncta firmarentur, pugnare saltem invicem, nequaquam verò vincere possent, atque sic omnis generatio cessaret atque corruptio. Omne enim, quod generatur vel corrumpitur, id pati à suo contrario debet. Jam quia contraria elementorum ad centrum mundi non existunt, Ignis terræque partes nec obitum, nec rursum sentirent ortum: Non enim leve unquam deorsum, nec grave sursum tendit, ibique moratur. Unde nec terræ partes in centro, nec ignis in suo loco generationis & corruptionis vicissitudini subjicerentur. Nunc verò quia contraria elementis virtualiter (quæ virtus nihil aliud est, quàm vicem contrariorum gerens cælestium impetus) insunt, eorum invicem partes gignunt, & interimunt.

Est deinde & aliud à manifesta Qualitatum congruentia, & dissimilitudine, elementorum consensus, & dissensus, quo terra frigiditate aquæ respondet, aqua humiditate aëri, ignis siccitate terræ. Simili pacto terra siccitate aquæ repugnat, aqua frigiditate aëri, aër humiditate igni, ignis siccitate aëri, aër caliditate aquæ, aqua humiditate terræ. Quam sanè absque causa admiratur rationem Fracastorius: rem tùm demum admiratione dignam, si eorum forma non certis gradibus, sed in summo sibi adversarentur.

Quia autem præter qualitates sensibiles virtutes cæli elementis insunt, multa rerum naturalium amicitia, & inimicitia

non tam ex qualitatibus elementorum, quam ex corporum cœlestium influxu ortum habitura. Cum enim elementorum vires excedunt effectus, ipsis nequaquam accepti ferendi. Nam cum omnis operatio è forma prodeat, neq; quicquam ultra facultatem formæq; consequentiam possit agere, existimandum, elementorum virtutes gradum suarum formarum non excedere, sed humida, quatenus talia, solum humiditatem, frigida frigiditatem imprimere: non item ferrum trahere, aut puppim detinere, quæ Hercules lapis, & Echeneis præstare assolent, quas vires simpliciter mistis his cœlitus immixtas arbitrandum. Idcirco līs & amicitia, quæ ad elementorum Qualitates reduci nequit, superiorum efficacia adscribenda. Hinc virtutes superiorum plantis, lapidibus, metallis, animalibus, & eorum partibus affixæ, si sibi ipsis similitudine conveniant, res ad amicitiam vocant, si verò dissentiant, odio disturbant.

Sunt tamen & alia Sympathia & Antipathia compositorum causæ, elementorum nempe in misto existentes virtutes; atq; harum interventu consensus compositorum à virtute consimili elementorum, dissensus à dissimili potentia emanat. Quod verò de primis Qualitatibus hic assertum, id quoq; de secundis & tertiis accipiendum. Est q; hæc non tantum inanimatorum, quæ motu agitantur externo, propria affectio, sed & quæ motu interno ciuntur, animatis communis passio: Anima n. & corpus invicem compatiuntur. Vnde quæ corporis temperamento congruunt, mutua discordia sese nectunt. Quæ verò contrariam sortita temperiem, invicem sese abdicant & pellunt. Ob id melancholici, quod siccitas in ipsis dominetur, frigiditasq;, à calidis & humidis, adeoq; sanguineis animalibus abhorrent: propter frigiditatem tamen phlegmaticis, propter siccitatem congaudent cholericis. Sanguinei verò ratione humiditatis phlegmaticis congruunt, à cholericis alieni, ob caliditatem tamen phlegmaticis adversi, cholericis grati. Cholericis omnino phlegmaticis exosi, qui tamen humiditate sanguineis, frigiditate favent melancholicis. Quamvis au-

tem anima omnis corporis temperamentum sequatur, differunt tamen inter se, longeque specie diversa sunt anima. Quae enim brutis Esse, vivereque conferunt, rationis electionisque expertes existunt, ita, ut passiones ex corporis temperamento ortas nullo superare pacto valeant; verum magis ab iis impulsae prosequi affectiones corporis cogantur. Dissimilem igitur temperiem obtinentia, conatu quodam naturali sibi obsistunt infensa; similem vero Qualitatem nata, intumescunt diligunt. At homo, qui rationis, consilij, electionisque compos, ad actum nequaquam unum, sed tam ad bonum, quam ad malum aequè dirigitur. Et quanquam per corporis affectiones ad aliquid agendum vel fugiendum disponatur, moveaturque; non tamen cogitur, necessarioque corporis passionem insequitur: imò renitens in contrarium aliquando potius fertur. Exinde melancholici & sanguinei neque semper sibi congaudent, neque condolent: Et licet diversis corporis Qualitatibus variè afficiuntur, ex virtutis tamen habitu vel se diligere, vel ex animi pravitate odisse possunt. Hinc aliae sympathiae & antipathiae corporis & voluntatis originem trahunt, quae, siquidem non purè naturales, aliam tractationem exigunt.

Regulae, quibus Sympathiae & Antipathiae rerum naturalium causas venari liceat, recensentur

C A P. VII.

Corpora caelestia, cum mistis & compositis influant, illorum semper junctam virtutem circumferant opus est. In omni enim individui actione vis sublimioris potentiae non excluditur, sed cooperatrix principalis rectè censetur. Quemadmodum enim superiorum corporum virtutes proximae sibi sunt, vel dissident Qualitate: ita composita ipsis subiecta eodem principio sese nequeunt vel dissolvunt. Quocirca quoniam Soi & Veni amici planetae sunt, iisdem subiecta mista invicem sese diligunt: Quae verò Saturno subsunt, à Veneris rebus alienissima existunt, ob Veneris Saturnique inimicitias naturales. Hinc nomenclaturam suam res
qua-

qualibet possunt, ut alia Saturnina, alia Joviales, quaedam Martiales, nonnulla Solares, alia Venerea, alia Mercuriales, & denique Lunares alia appellentur. Proinde quò horum omnium scientia habeatur, alterumque ab altero distinctum judicetur, cuius quodque planeta subijciatur, disquirendum: sic n. illico omnis innotescet dissensus & consensus in Natura causa. Visum verò sapientia fundatoribus, antecessoribus nostris, id totum ex radiorum, motus & figura superiorum imitatione, tum ex odoribus, coloribus, saporibus; quaedam ex operationibus, affectibusque, corporibus caelestibus consonis perfectissime venari. Compertum hinc ejusdem, Saturno subjecta esse gravia, terrea, obscura, reptilia, solitaria, melancholica, nocturna, contemplativa, avara, timida, laboriosa, invida, ex putri materia genita, impure viventia, fetus proprios devorantia, feralia, funesta, gravem & molestum odorem spirantia. Iovi autem obnoxia calida, humida, vegetationique idonea, grata, pia, mansueta, iusta, mitia, disciplinabilia, morata, temperata, sapientia & dignitate praestantia, cum aliqua acrimonia & stipticitate dulcia, odore suavia, colore aurea, & viridia. Martis verò mancipia ignea, sulphurea, rubra, adusta, acuta, amara, linguam perurentia, acria pariter ex caloris abundantia, venenosa, cutem exurentia, vel pungentia, spinis tecta & munita, omniaque bellicosa, rapacia, famelica, audacia, & animalibus infesta. Soli parent lucida, aurea, acuta cum dulcedine mista, magnanima, gloria cupida, noctu lucentia, cantuque Solem vocantia. Venerea sunt sanguine cum pituita abundantia, alba, dulcia, unctuosae, delectabilia, salacia, otiosa, perditè amantia, hircumque olentia. Mercurium praesidem habent aquea, sagacia, ingeniosa, velocia, vafra, sexum utrumque habentia, & effeminate imberbia. Luna dominatur humidis, pinguibus, insipidis, albis, argenteis, & quae pro sitis varietate colores mentiuntur, aquatilibus item & menstruis.

Cognitis itaque & perspectis stellis praedominantibus, litis & discordiae causae futurae planae. Sciendum autem, dissensum saltem virtute duarum stellarum in duo subjecta effusa effici: consensus

sensum verò modo à facultate duarum stellarum, modo unius, quæ duobus vel pluribus subjectis insit, illaq; necesse est, proficisci. Præterea quemadmodum eadem stella plures diversasq; naturas sortita: ita individuum ipsi subjectum plures diversasq; ejusdem stellæ facultates haurire potest, ac retinere, pluribusq; sympathiis & antipathiis subijci. Vbi igitur individuum aliquot pluribus modis assensu vel dissensu affectum comperimus, illico mentem ad cœlestia erigemus, & quæ sidera hanc virtutem instillent per-vestigabimus. Hic verò admonendum, nos tantum litis & concordie eas causas, quas sua efficacia planeta constituunt, disquirere, iis, quæ à sideribus octavæ spheræ ortum habent, omisis. Fixa enim sidera, quoniam innumerabilia, effectus in ea relati scientia à nobis comprehendere non possunt. Quo circa cum stella natura & Qualitate planetis respondeant, hæc q; illius, illa verò hujus naturæ compos, (quam colore etiam judicare non difficile est) effectum siderum ordinem planetarum non egredi, sed simul in ortum & occubitum rerum cum Planetis (quos Græci inde κοσμοκράτορες, mundi principes, & θεοὶ ἐβουλαιε, consiliarios Deos, & ἐγμνηε, hoc est, interpretes nuncupabant) conspirare statuendum. Et quia infinita etiam sunt, quæ ab ipsis planetis fiunt, horum etiam scientiam absolute perfectam, omniumq; congruentiarum, & incongruentiarum causam callere nos posse diffidimus. Fatemur potius libenter, imperscrutabilia Dei esse opera, nosq; homines tantis rebus nimium impares. Interim tamen, quæ nosse nobis concessa sunt, gratissima mēte lati accipiamus, confisi, dictis observatis regulis, plurimas adversitatis & consensus in natura nos explicaturos causas. Non placuit autem hoc loco, quàm vera aut falsa sint quædam, etiam majoribus probata, Sympathia & Antipathia exempla (quorum non paucâ manifesta contradicunt experientie) consendere, sed hæc & similia in disputatione ipsa expectare.

Interea hæc, quæ ex Illustris viri Tychonis Braheci domestica semestris conversatione feliciter consecutus, tibi candidè impertio; ingenuè, lector, excipe, boniq; consule.

